

Tükenmez değiller değil, değiller tükenmez.

Hayatın değili hayat değilse bizim değildir. Sanki, hayat ve ölüm olarak yalnızca iki olasılık varmış gibi hayat değilse ölümmüş olarak konutlanır. Hâlbuki, bu hayatı beğenmiyorsak ölmek olur mu, yeni bir hayat ne güne durur?

Mekânda olan bir cisim parçalara bölündüğünde, her parçanın illede farklı bir yeri kaplaması gerekirken, zamanla olan bir süreç parçalara bölündüğünde illede bu parça süreçlerin farklı dönemlerde olması gerekmez. Mekandaki bir bütün olarak, iki parçaya ayrılmış bir cismin ilk parçası değilse, ikinci parçası söz konusu olur. Eğer bu ikinci parça değilse, söz konusu olan birinci parçadır. Olumsuzlamanın olumsuzlaması, baştaki olumlamaya dönüştür; yani, orada olan hangi parça diye sorulduğundan birinci parça değil değilse, birinci parçadır. Süreçler düşünölmeye başladığında işler karışır. Bir süreç iki süreçten oluşuyorsa, ve bu iki süreç birbirleriyle zamansal ardışıklık içinde değil, eş zamanlı ise, durum kökten değişir. Sol açık soldan topla koştururken, forvetin ceza sahasına sağdan girip kalecinin arkasına doğru yaklaşması olarak ifade edilebilecek atak süreci aynı anda gerçekleşen iki parçadan, iki süreçten oluşur. Atak sürecinde o anda olan bu iki parçadan birincisi değilse, yani sol açık soldan topla koşturmuyorsa, forvetin ceza sahasına sağdan girip kalecinin arkasına doğru yaklaşması ?biçimsel olarak atak sürecindeki forvetin yaşadığı süreçle bire bir aynı bile olsa? bambaşka birşeydir. Mekândakilere uygulandığında sorun çıkarmayan bir mantık, böylece, zamanla olanlara uygulanamaz duruma düşer. Cisimler için tıkr tıkr işleyen geçerli çıkarsama biçimleri, süreçlere uygulanamaz olmuştur.

Mekândakilere değin bir ontolojinin yanı sıra zamanlakilere değin ikinci bir ontoloji ortaya çıkarken, bu ikinciyle birlikte bir de yeni bir mantık gerekli olmaya başlar. Söz konusu, ne yalnızca mekânla, ne de yalnızca zamanla düşünölebilen, mekân ve zaman birlikte düşünöldüğünde düşünölebilen madde olduğunda, işler biraz daha karışır. Maddelerin ontolojisi, bir yandan, çözümsel olarak hem mekândakilerin ontolojisi ve hem zamanlakilerin ontolojisini gerektirirken, diğer yandan bu iki ontolojinin basit bir araya gelişi olamaz ve bir arada olmanın nasılına değin kurullarla bu iki ontolojinin ötesinde ontolojik unsurları da

içermek durumunda kalır.

Ontolojiye bağılı olmayan bir mantık bile ancak belli bir ontolojiye bağılı belli bir mantıkla hakiki olarak düşünülebilir. Hani bunu unutup, durum o değilken mekandakiler ontolojisine bağılı bildik mantığın herşeye uygulanabileceğini düşünelim: Yine de, karşımıza bitmez tükenmez değiller silsilesi çıkar. Bu değilse, şu. Ama bundan ve şundan başkası da vardır; bu ve şu değilse o. Ama bundan, şundan ve ondan başkası da vardır; bu, şu ve o değilse ... Bunun değili olarak şunun değilinin, bu durumda bu olması gerekmez, pekala o ya da başkası olabilir. Bu tükenmez değildir, şu tükenmez değildir, o tükenmez değildir; tükenmez olan «değil»lerdir.

Bunlar tükenir tükenmesine, eskimiş tükenmiş olanların yerine “bunlar da değiller,” diyeceğimiz yenileri gelir.

Türkali Mah., Beşiktaş